

PRØVEN I ALMEN STUDIEFORBEREDELSE PÅ VUF

INFOHÆFTE TIL KURSISTER

FORÅR 2019

INDHOLDSFORTEGNELSE:

I. INFORMATION OM PRØVEN I AT (s. 4-6)

- Tidsplan for vejlednings- og skriveperioden på VUF
- Information om prøven i AT
 - Hvordan vil eksamensopgaven være udformet?
 - Ressourcerummet
 - Fagvalg
 - Synopsen i AT
 - Dit talepapir
 - Formalia og bedømmelseskriterier

II. VÆRKTØJSKASSEN - råd og vejledning (s. 7-14)

- Hvad er en AT-synopsis?
- AT-synopsens indhold
- Hvordan kommer du i gang med din opgave?
- Brug 'Opgavens pentagon' som styringsredskab for din synopsiskrivning
- Om at gå til synopsiseksamen – hvordan får du de tre dele til at hænge sammen?
- Talepapiret – dit sikkerhedsnet ved den mundtlige prøve
- Sammenhængen mellem synopsis og talepapir
- Din tjekliste til synopsen
- Opslagskasser

HUSK: Hvis der undervejs opstår problemer eller spørgsmål til processen, er du meget velkommen til at skrive til AT-koordinator Charlotte Ryberg via Ludus eller mail: chr@vuf.nu

TIDSPLAN FOR AT-VEJLEDNINGS- OG SKRIVEPERIODEN:

MANDAG D. 28/1: MORGENSAMLING OM AT KL. 9.00 I MULTISALEN EFTERFULGT AF KICKSTART I KLASSEN

Årets AT-tema offentliggøres og link til AT-ressourcerum og -opgave oplyses. Centrale dele AT-ressourcerummet samt rammer for fagvalg præsenteres.

I forlængelse af morgensamlingen vil der være *AT-kickstart i klasserne*, hvor 3-4 af dine lærere deltager. Her drøfter I forskellige ideer i plenum. Efter denne kickstart arbejder du selv videre med dine ideer, og du skriver stikord til dit emne, problemstillinger og eventuelt materiale. Inden ugens udgang skal du beslutte dig for to fag og et emne, som skal være bærende i din synopsis.

FREDAG D. 1/2: FRIST FOR FAG- OG EMNEVALG SENEST KL. 12 (PÅ LUDUS)

På Ludus skal du senest kl. 12 tilkendegive dit valg af fag og emne. Herefter skal du frem til vejledningsdagen prøve at arbejde dig ind på emnet og forsøge at udarbejde et udkast til en overordnet problemformulering og et antal underspørgsmål, så du har noget konkret at drøfte med dine vejledere d. 6/2.

ONSDAG D. 6/2: 1/2 VEJLEDNINGSDAG KL. 8.00–11.30 (NORMAL UNDERVISNING EFTER KL. 12).

Denne dag får du respons på dit oplæg og vejledning til det videre arbejde fra dine vejledere. Tidspunkt aftales med dine vejledere. Til den individuelle vejledning medbringer du dit udkast til overordnet problemformulering samt et antal underspørgsmål (problemstillinger), så dette kan drøftes ved vejledningen. Vejledningen og responsen skal sikre, at du er på rette vej, og at du kan arbejde videre med din synopsis.

FREDAG D. 8/2: ENDELIG FRIST FOR AF FAG- OG EMNEVALG INKL. VEJLEDERUNDERSKRIFT KL. 12

Senest kl. 12 i dag skal du printe *AT-blanketten og aflevere den i receptionen* med dit endelige fag- og emnevalg - inkl. *begge vejlederes underskrift*. Du skal printe i alt 4 eksemplarer af blanketten, som alle skal underskrives af vejlederne. Du afleverer i dag ét eksemplar og opbevarer selv de 3 øvrige. De skal bruges som "forklæde", når din endelige synopsis skal afleveres d. 19/3.

UGE 8-10: PERIODE MED INDIVIDUEL VEJLEDNING EFTER AFTALE

I denne periode arbejder du på egen hånd med din synopsis-skrivning, og du har mulighed for undervejs at lave vejledningsaftaler med dine vejledere. Sørg for at aftale møderne i god tid. Varigheden af en vejledningssamtale kan naturligvis variere, men vil typisk være på 15-30 minutter.

TORSDAG D. 14/3: RESPONS- OG SKRIVEDAG KL. 9-15 (UNDERVISNINGEN ER AFLYST PÅ 2. ÅR)

Denne dag får du den sidste respons fra vejlederne på den synopsis, du har udarbejdet! Vejledningstidspunkt aftales med dine vejledere. Det forventes, at du sammen med din(e) vejleder(e) også får set på de valg, du har foretaget mht. hvilke problemstillinger og konklusioner, der hovedsageligt skal udfoldes i synopsisen – og hvilke, der skal reserveres til den mundtlige fremlæggelse. Ideer til talepapir og dialog ved den mundtlige eksamen skal du også tale med vejlederne om.

FREDAG D. 15/3: HJEMMESKRIVEDAG (UNDERVISNINGEN AFLYST PÅ 2. ÅR)

TIRSDAG D. 19/3: AFLEVERING AF AT-SYNOPTEN I 3 EKSEMPLARER INDEN KL. 8.00

Du skal aflevere din printede synopsis i 3 eksemplarer i receptionen inden kl. 8.00. Alle 3 eksemplarer skal forsynes med et eksemplar af det "forklæde" (inkl. vejlederunderskrifter), som du printede d. 8/2.

MANDAG D. 20/5: FØRSTE MULIGE EKSAMENS DAG

Prøven i almen studieforbereelse

I. Information om prøven i AT

PRØVEN I AT

Prøven i almen studieforbereelse er tredelt:

1. Du skal skrive en synopsis på 3-5 sider (som vil være grundlaget for eksamen)
2. Du skal til eksamen starte med et selvstændigt oplæg (støttet af et talepapir på 1 side)
3. Efter dit oplæg skal du have en dialog med din eksaminator og censor

Din synopsis er altså udgangspunktet for eksamen, og således første led i forløbet.

AT-FORLØBET

Til sommer skal du op til en mundtlig prøve i almen studieforbereelse. Før denne prøve skal du have udformet et skriftligt oplæg i form af en synopsis.

Forløbet op til den mundtlige prøve starter allerede d. 28. januar. Undervisningsministeriet udmelder de emner, overordnede problemstillinger og rammer for fagkombinationer, som skal danne udgangspunkt for den afsluttende prøve. Samtidig offentliggør ministeriet et elektronisk ressourcerum med materiale, der kan fungere som udgangspunkt for arbejdet med emnet. På morgensamlingen d. 28/1 får du udleveret et link til rummet.

Du skal vælge dig en fagkombination med to bærende fag og udforme en synopsis, som skal afleveres tirsdag den 19. marts. I perioden fra d. 28. januar til d. 19. marts afholder skolen nogle halve og hele vejlednings- og skrivedage (se tidsplanen ovenfor), og her får du hjælp og vejledning til at skrive din synopsis. Når denne periode er slut, skal du aflevere din synopsis, som derefter sendes til eksaminator og censor. Synopsen udgør grundlaget for den mundtlige eksamen, som du skal op til i den normale sommertermin. Til den mundtlige prøve kan – og bør – du have udarbejdet et talepapir som støtte for din fremlæggelse (se nedenfor).

HVORDAN VIL EKSAMENSOPGAVEN VÆRE UDFORMET?

Den officielle opgave (som du finder via linket) vil være opbygget på en helt bestemt måde, og bestå af fire punkter.

- En overskrift, som angiver emnet (eller emnerne).
- Nogle overordnede problemstillinger inden for emnet.
- En opgaveformulering i form af en kort tekst, som præciserer, hvad du skal gøre – selvfølgelig ikke i detaljer, men mere overordnet. Og produktkravet vil som sagt være en synopsis.
- Rammerne for dit valg af fagkombination (du skal vælge to bærende fag – se afsnittet om fagvalg herunder).

RESSOURCERUMMET

Ressourcerummet er et inspirationsmateriale, der kan fungere som udgangspunkt for dit arbejde med opgaven og din synopsis. Du kender formentlig allerede ressourcerummets standardopbygning fra et tidligere AT-forløb.

Ressourcerummet består af:

- et antal artikler, kronikker, essays og andre tekster, der belyser opgaveformuleringen fra forskellige vinkler
- materialer (tekst, billeder, film, lyd etc.) præsenteret i kort form (nærmest som små smagsprøver), og diverse weblinks
- henvisninger til litteratur, leksika, portaler og andre steder, hvor der kan hentes overblik af biblioteksmæssig karakter.

FAGVALG

Du skal vælge to fag, hvoraf det ene er på mindst B-niveau, og anvende disse i besvarelsen af opgaven. Der kan muligvis bindinger mht. hvilke fakulteter, du skal bringe i spil. Og måske hvilke fag, som ikke må bruges sammen. Du skal i synopsisen demonstrere evnen til at bruge dine valgte fags empiri, begreber og metoder, og derfor skal du være helt sikker på, hvordan du opfatter dine to fag.

I introheftet om 'Fagligt samspil på VUF' kan du under opslaget om 'Fakultet – fagligt hovedområde' se, hvilke fag, der placeres i de tre fakulteter. Visse fag kan anvende viden og metoder fra flere fakulteter – som fx historie (humaniora og samfundsvidenskab) og psykologi (humaniora, samfundsvidenskab og naturvidenskab).

Du kan i dette heftes afsnit II: 'Værktøjskassen' finde en oversigt over de tre fakulteters empiri og metoder.

Du og dine vejledere skal sikre jer, at dit valg af fag opfylder kravet i opgaven – og på den endelige synopsis påføres fagene (skal også stå på "forklædet", se tjeklistens pkt. 10) med det niveau, du har eller har haft faget på.

OPBYGNINGEN AF DIN SYNOPSIS

Til studentereksamen i AT skal din synopsis fylde 3-5 sider, og den skal, ifølge UVMs officielle vejledning, indeholde følgende punkter:

1. titel på emnet og angivelse af fagkombination
2. problemformulering
3. præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med
4. diskussion af materialer, teorier og metoder
5. konklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål
6. en sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse
7. litteraturliste
8. en perspektivering til problemstillinger, teorier og metoder fra studierapporten.

Du kan finde en grundigere indholdsbeskrivelse af de enkelte punkter i afsnit II: 'Værktøjskassen'.

DIT TALEPAPIR

Din synopsis vil sjældent kunne anvendes som en god disposition for den korte og koncentrerede fremlæggelse, som du skal indlede med. Du bør derfor have udarbejdet en disposition eller et talepapir, som kan hjælpe dig med at holde den røde tråd. Dit talepapir kan være udformet, så det støtter en fri præsentation uden oplæsning, og det skal (helst) kunne rummes på én A4-side. Du har i AT4-forløbet (AT-synopsis-årsprøven) prøvet at udarbejde et talepapir og bruge dette ved den mundtlige prøve, så du kender genren fra årsprøven – og ved, hvordan det kan gøres på fornuftig vis.

Du kan læse mere om talepapirets udformning i 'Værktøjskassen'.

FORMALIA VEDRØRENDE DEN AFSLUTTENDE PRØVE I AT

Prøven:

Du skal til en individuel mundtlig prøve, som består af en fremlæggelse med udgangspunkt i synopsisen (10 minutter), samt en uddybende dialog (14 minutter). I dialogen kan der også stilles spørgsmål med udgangspunkt i din studierapport. Studierapporten skal foreligge ved prøven!

Der kan medbringes bilag til prøven.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der er ikke forberedelsestid.

Ved den mundtlige prøve er der en vejleder (eksaminator) og en censor til stede. Vejleder og censor skal dække de to fag, du har valgt.

Bedømmelseskriterier

Der gives én karakter på baggrund af den mundtlige præstation. Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang du lever op til de faglige mål for almen studieforbereelse.

Faglige mål

De faglige mål med almen studieforbereelse er, at du skal kunne:

- tilegne dig viden om en sag med anvendelse af relevante fag og faglige metoder
- foretage valg, afgrænsning og præcisering i arbejdet med sagen og på dette grundlag opstille og behandle en problemformulering samt selvstændigt fremlægge resultatet heraf perspektivere sagen
- vurdere de forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger i forhold til den konkrete sag
- demonstrere indsigt i videnskabelig tankegang og gøre dig elementære videnskabsteoretiske overvejelser i forhold til den konkrete sag

II. Værktøjskassen – inspiration, råd og vejledning

HVAD ER EN AT-SYNOPSIS?

Synopsis betyder oversigt – en helt bestemt slags oversigt. En synopsis er en tekst, der ikke kan stå alene, men som forudsætter en senere uddybning i en mundtlig præsentation og efterfølgende dialog.

Synopsen er ikke en fuldstændig besvarelse af en opgave, men en koncentreret udgave heraf. Besvarelsen af opgaven er altså først fuldstændig, når den er blevet fulgt op af den mundtlige præsentation. Det betyder, at du undervejs i processen skal overveje, hvad du vil have med i synopsen, og hvad du vil uddybe i din mundtlige præsentation og altså have med i dit talepapir.

Du skal tænke på din synopsis som en skriftlig oversigt over en undersøgelse, du har foretaget.

Råd og vejledning til synopsis-skrivningen finder du i afsnittet herunder.

AT-SYNOSENS INDHOLD

1. Titel på emnet og angivelse af fagkombination.

Inden for det givne overordnede emne og rammer for fagkombination vælger du selv det emne, som du vil undersøge, og de to fag (inklusive niveau), som du vil anvende.

2. Problemformulering.

Fagene har forskellige traditioner for, hvordan man skriver en problemformulering. Der er derfor flere gode måder at gøre det på.

En problemformulering *kan* ifølge ministeriets vejledning være:

a. ”Et eller flere sammenhængende spørgsmål.”

Det kan være *ét overordnet spørgsmål* eller *flere indbyrdes sammenhængende overordnede spørgsmål*, som du gennem din undersøgelse vil give et svar på. Problemformuleringen indeholder ofte et redegørende, et undersøgende/analyserende og et diskuterende/perspektiverende niveau (taksonomiske niveauer).

Det kan formuleres som flere sammenhængende spørgsmål:

1. I hvor høj grad lykkes integrationen af udlændinge i Danmark og England?
2. Hvilke faktorer kan forklare at integration lykkes eller ikke lykkes?
3. Hvad kan der gøres for at forbedre integrationen?

Det samme kan også formuleres i én sætning:

I hvor høj grad lykkes integrationen af udlændinge i Danmark og England, hvilke årsager er der her til og hvad kan der gøres for at forbedre integrationen?

Denne måde at formulere problemet på kaldes en ”spidsformulering” af problemet. Man kan sige, at spidsformuleringen ”spidder” problemet, så sagen bliver sat på spidsen!

b. ”En påstand, du vil argumentere for.”

Det kan være en *hypotese*, som du gennem din undersøgelse vil *teste*. Undersøgelsen kan bestå af indsamling af data fra andres undersøgelser evt. kombineret med et eksperiment.

Eksempel på en hypotese:

Den globale opvarmning kan bremses, hvis man kan blive enige om at øge vindkraften til 20 % af den samlede energiproduktion.

Det særlige ved en problemformulering i AT er, at den skal kunne belyses ved at kombinere viden og metoder fra to fag eller faglige hovedområder. Du skal derfor nøje overveje de valgte fags muligheder og begrænsninger. Begge fag skal kunne bidrage, og begge fag skal også være nødvendige for at opgaven kan besvares. Hvis kun det ene fag kan bruges meningsfuldt, må du ændre din problemformulering eller ændre dit valg af fag.

3. Præsentation af de underspørgsmål, der er arbejdet med.

Underspørgsmålene til din problemformulering er de konkrete punkter, som du vil behandle i opgaven. Underspørgsmålene er afgrænsede og stiller et enkelt spørgsmål ad gangen.

Eksempel a (underspørgsmål til en problemformulering vedr. integration):

Hvordan fremstilles integration i litterære tekster? Er udlændinges beskæftigelse steget eller faldet? Hvilke årsager er der til, at integration lykkes eller ikke lykkes?

Eksempel b (underspørgsmål til en problemformulering vedr. den globale opvarmning):

Kan man påvise, om der er sammenhæng mellem energiproduktion, atmosfærens CO₂-indhold og temperaturen? Hvilke konsekvenser vil det have at øge produktionen af vindkraft? Hvor skal vindmøllerne placeres, så de producerer mest mulig energi (evt. eksperiment)? Hvilke muligheder er der for at beslutte ændringer i energipolitikken på globalt niveau?

4. Diskussion af materialer, teorier og metoder

Materiale kan være skønlitteratur, faglitteratur, statistik, eksperimenter, virtuelle forsøg, personer, genstande, billeder, musik mm.

Teorier er generaliseringer om sammenhænge. Eksempler på teorier kan – nævnt i flæng - være monetarisme, keynesianisme, klimamodeller vedr. CO₂-effekten, teorien om radioaktive stoffers henfald, aktantmodellen, Ødipus-konflikten osv. Som en del af din undersøgelse kan du fx vælge at anvende en teori som analyseramme, at undersøge om en teori kan bekræftes af empiri, at sammenligne teorier eller at undersøge hvordan forskere er nået frem til bestemte teorier.

Metoder er de enkelte fags forskellige metoder til videnskabelig undersøgelse. Det kan være kvantitative eller kvalitative metoder, fx metoder til test af hypoteser gennem målinger og eksperimenter eller metoder til analyse og fortolkning af en tekst eller af menneskers handlinger.

Du skal *kombinere viden og metoder fra de valgte fag og fakulteter*. Du skal altså redegøre for, hvilke forskellige materialer, teorier og metoder, du har valgt til belysning af dine problemstillinger, og du skal vurdere, hvilke muligheder og begrænsninger, de har, til at belyse dine problemstillinger.

Du skal kunne forklare, hvad der er karakteristisk for de enkelte faglige hovedområder, herunder deres empiri, teorier, metoder og videnskabsteori og sætte det i sammenhæng med din undersøgelse. Du kan dels se i opslagskasserne på sidste side her i 'Værktøjskassen', dels læse opslaget om 'Videnskabsteori' i heftet 'Fagligt samspil 2012-2013, som du fik udleveret ved skoleårets start (findes også som fil på www.vufintern.dk).

5. Konklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål

I dette afsnit fremlægger du resultaterne af dit arbejde. Ud fra dine undersøgelser giver du et svar på hvert enkelt underspørgsmål (problemstilling). Du når hermed frem til undersøgelsens delkonklusioner, som skrives i kort form og uddybes til den mundtlige eksamen. Dine delkonklusioner skal være underbyggede.

6. En sammenfattende konklusion, som er klart relateret til problemformuleringen, herunder formulering af spørgsmål til videre undersøgelse

Her sammenfatter du dine delkonklusioner og når på den måde frem til en samlet konklusion på din problemformulering. Konklusionen skal hænge tydeligt sammen med din problemformulering, idet den skal give svar på problemformuleringens spørgsmål. Men samtidig skal din konklusion pege fremad! Du skal derfor til slut pege på nogle spørgsmål, som man kunne gå videre med at undersøge.

7. Litteraturliste: Skriv forfatter, titel, forlag/udgiver, årstal og evt. webadresse på de kilder, du har brugt: Bøger, artikler, materiale fra nettet, eksperimenter, film, billeder, musik mm. Man skal kunne finde dine kilder.

8. En perspektivering til problemstillinger, teorier og metoder fra studierapporten.

I dette afsnit skal du sammenligne din undersøgelse med de problemstillinger, teorier og metoder, som du tidligere har beskæftiget dig med i AT ifølge din studierapport. Husk, at den - Studierapporten - skal foreligge ved den mundtlige eksamen!

Du skal altså gøre dig nogle overvejelser – og det skal ikke være lange og indviklede – over, hvordan din tilgang, mht. metoder og teori, har været til din synopsis' tema eller emne i forhold til, hvad du tidligere har beskæftiget dig med.

Du skal nemlig vise, at du kan reflektere over, hvordan temaer og hovedområder (fakulteter) virker sammen: Fx vil de problemstillinger, metoder og teorier, som har været i fokus i et emne om "Globalisering" for en dels vedkommende være anderledes end de problemstillinger, teorier og metoder, som tages i anvendelse ved et emne om 'Atombomben'.

Fakulteternes måde at samvirke på hænger sammen med det emne, de skal virke sammen om – og det skal du vise, at du har forstået, for det er et af målene med AT...

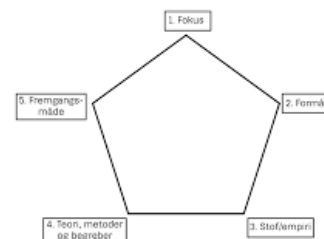
HVORDAN KOMMER DU I GANG MED DIN OPGAVE?

1. Orientér dig i ressourcerummet, se på overskrifterne, læs nogle af teksterne og andet materiale, og se mere grundigt på det, som du finder interessant og som måske kan danne basis for det emne, du vil arbejde med.
2. Gå ind i de ressourcerum, som forekommer dig umiddelbart mest relevante. Bliv ikke forskrækket over det store udvalg af tekster og links.;-)...
I dit fortsatte arbejde skal du nu prøve at indskrænke mængden af de ressourcer, som du skal bruge, opdelt i flere mulige emner.
3. Lav en brainstorming for at finde dine undertemaer til opgavens hovedtema – inden for de fag, som du kan forestille dig at skrive synopsis i.
4. Tal med de lærere, som er til stede på den 1. vejledningsdag ("kickstarten") om dine idéer til områder og emner, som du vil arbejde videre med. Se på opslagene i vestibulen (og på LudusWeb), hvilke lærere (- og med hvilke fag), der vil være til stede på vejledningsdagen.
5. Tjek videre i ressourcerummet. Find det materiale, som kan være relevant for dine mulige undertemaer, og links til mere materiale. Husk, at du også må finde andet materiale end det, som findes i ressourcerummet, og bruge dette!
Det kan være en hjælp for dig at stille spørgsmål til materialet ud fra 'Opgavens pentagon' (du kan læse mere om opgavens pentagon i næste afsnit).
6. Beslut dig for et undertema – og find så det materiale, som du mener, kan bruges til dit undertema.
7. Læs nu det materiale, som du har udvalgt dig, grundigt – og lav noter! Dine noter kan måske med fordel være opdelt i emner, perspektiver, tilgange, hypoteser, teorier osv. Du skal passe på med at sidde med en overdådighed af materiale – som du måske drukner i. Du vil formentlig have dels noget teoretisk materiale og så noget empirisk (artikler, referater, redegørelser, leksikonopslag).
8. Det er en god idé at få styr på materialet. Undersøg fx, hvad der er budskabet i form af holdninger og synspunkter i materialet. Hvilke grundholdninger eller ideologier mener du at kunne spore? Hvordan argumenteres der? Og ved talmateriale skal du prøve at "scanne" eller "læse" materialet for brugbarhed. Giver det nogle spændende vinkler, som du kan bruge i din synopsis?

9. Brug dine vejledere undervejs i din skriveproces, og sørg for, at du fra møde til møde har noget nyt med, som kan bringe dig videre. Dine vejledere vil også på forskellig vis give dig inspiration fra gang til gang.

BRUG 'OPGAVENS PENTAGON' SOM STYRINGSREDSKAB FOR DIN SYNOPSIS-SKRIVNING

For at være sikker på, om dit valg af emne kan danne basis for en undersøgelse, kan du i den indledende fase arbejde med nogle spørgsmålstyper, som du formentlig kender fra tidligere arbejdsopgaver. Ofte ser man spørgsmålene opstillet rundt om en femkant – og de kaldes derfor ofte for opgavens pentagon. Pentagonen er også særdeles velegnet som redskab for selve din synopsis-skrivning. De fem punkter er sat op herunder i koncentreret form – til det hurtige overblik.

1. Problemformulering: Hvad spørger du om? (Vær præcis. Hvad er undersøgelsens hovedspørgsmål? Dette skal senere danne grundlag for din problemformulering).
2. Formål: Hvorfor spørger du? (Hvorfor er det interessant? Hvad er din undersøgelses faglige formål?)
3. Hvilket materiale undersøges: Hvad spørger du til? (Empiri, stof, data, fænomen)
4. Teori og metoder: Hvad spørger du med? (Begreber, teorier, faglige metoder)
5. Fremgangsmåde: Hvordan spørger du? (Hvordan vil du gå frem i din undersøgelse? Har du en arbejdsplan, eller en første rå disposition til din synopsis?)

Læs nedenfor mere om de enkelte punkter.

1. Hvad spørger du om?

Det er kvaliteten af din problemformulering, du skal teste her! Prøv, om du kan opstille en spidsformulering, som "spidder" dit problem.

Det kan være en kamp at nå frem til den gode problemformulering! Stil hv-ord, vend og drej dine spørgsmål.

Prøv at forklare i en slags hurtigskrivning, hvad det er, du vil undersøge, hvorfor du undrer dig, hvad du evt. kunne gøre osv. Når du har fået beskrevet, hvad du vil og hvordan, plejer det at ende med, at man lige pludselig får lyst til at skrive: "altså, det, som jeg undrer mig over, er at...." eller noget med: "altså, hvordan kan det være, at.."

Denne lyst til pludselig at formulere, hvad der egentlig nager én, kommer af, at man på dette tidspunkt mener at have klaret det hele af, alle omstændighederne, alle startbetingelserne, alle forbeholdene – og tilbage står så egentlig blot at få formuleret PROBLEMET.

Bagefter skal du så blot skrælle alle dine tilløb væk og så starte med spidsformuleringen!

Derefter kan du så stille dine underspørgsmål. Husk, at såvel din spidsformulering som dine underspørgsmål skal besvares med delkonklusioner samt den endelige konklusion!

2. Hvorfor spørger du?

Hvad er det faglige formål med din opgave? Hvad er det interessante? Hvori består det nye, som din undersøgelse kan bidrage med? Hvorfor er det væsentligt? Det er her, du skal være "djævelens advokat". Kan man ud fra din spidsformulering af problemet forstå, at det her er væsentligt. Du skal egentlig ikke skrive så meget, men der skal reflekteres!

3. Hvad spørger du til?

Du skal nu til at honorere de krav, der stilles vedrørende brug af materialer.

Hvilket materiale vil du arbejde med – empiri, data, fænomener?

Du skal huske, at de tre fakulteters empiri er forskellig (se opslagskassen herom bagest i vejledningen), og at du altså skal pointere, hvad du bruger.

Du skal også nævne, hvilken form for empiri, du vil bruge. Er der tale om eksperimenter, observationer, databaser, spørgeskemaer, interviews, litterære værker, kunstværker osv.? Skitsér evt. hvordan du vil skaffe dem.

4. Hvad spørger du med?

Denne gang er det de teorier og begrebssystemer, du vil anvende, som skal nævnes. Også her skal du huske, at de tre fakulteters teorier og begrebssystemer er forskellige. Vær kritisk: har de anvendte teorier og begreber særlige styrker eller svagheder, i forhold til din problemstilling? Kan de anvendte teorier danne grundlag for en hypotese vedrørende resultaterne af din undersøgelse – og i givet fald: hvilken?

5. Hvordan spørger du?

Til sidst er det de valgte metoder, du skal gøre rede for. Eksempler på systematiske måder at behandle stof på kunne være anvendelsen af kvalitative eller kvantitative undersøgelsesmetoder, kildekritik, fortolkning af tekster og eksperimenter. Følger du særlige traditioner inden for de metoder, du bruger? Stiller din metodebrug særlige krav? Når du er nået hertil, har du pint det ud af pentagonen, som du kunne. Tilbage står så at få skrevet dine delkonklusioner og den endelige konklusion – samt perspektivering til din studierapport og litteraturlisten.

OM AT GÅ TIL SYNOPSISSEKSAMEN – HVORDAN FÅR DU DE TRE DELE TIL AT HÆNGE SAMMEN?

Som tidligere beskrevet består studentereksamen i AT af 3 elementer: 1) synopsis 2) det mundtlige oplæg og 3) dialogen med eksaminator og censor.

Synopsen egner sig til i kort form at præcisere, hvad din undersøgelse går ud på, og hvad den indeholder. Den mundtlige del ved eksamen egner sig til en uddybning af resultater og konklusioner og et oplæg til videre arbejde. Den efterfølgende dialog egner sig til at diskutere og til at vise omfanget af din viden, dels ved inddragelse af studierapporten og dels gennem eksaminators og censors udspørgen. Synopsen skal altså ikke indeholde hele din undersøgelse. Du skal vælge, hvad du vil placere i synopsen, og hvad du vil uddybe ved den mundtlige præsentation af synopsen.

Du skal altså skabe en sammenhæng mellem de tre dele, og præsentere dem som sammenhængende!

Brug den skriftlige synopsis som springbræt for den mundtlige eksamen – og brug her din fremlæggelse som springbræt for dialogen. Du skal regne med at have ca. 10 minutter til din fremlæggelse og 14 minutter til den efterfølgende dialog.

Skriv i synopsen, hvilke elementer, der præsenteres mundtligt. Husk, at synopsen ikke skal være en stil eller en afrundet rapport, men snarere skal være stramt struktureret.

Det mest interessante og det mest selvstændige uddyber du i den mundtlige del ved eksamen (ved hjælp af dit talepapir), og præsenterer blot dette kortfattet i synopsen.

I forberedelsen til den mundtlige eksamen skal du genlæse og gentænke din synopsis (husk, at den jo er skrevet nogle måneder, før du skal til eksamen) med henblik på at planlægge den mundtlige fremlæggelse og dialog. Talepapiret er her en vigtig del af din forberedelse. Se afsnittet herunder.

TALEPAPIRET – DIT SIKKERHEDSNET VED DEN MUNDTLIGE PRØVE

Du kan strukturere dit talepapir ud fra følgende punkter:

- En indledning, hvor du præsenterer emnet og problemformuleringen. Det er vigtigt for sammenhængen i fremlæggelsen, at undersøgelsens hovedresultater præsenteres i denne første fase.
- En punktopstilling med hoved- og underpunkter om de problemstillinger fra synopsen, som du har nævnt, og som du vil forklare og uddybe ved eksamen. Du bør undgå at skrive helsætninger i talepapiret, da dette vil have karakter af skriftsprog og let kan forlede til oplæsning.
- En gennemgang af evt. nyt stof, der er kommet til, siden synopsen blev skrevet.
- En redegørelse for, hvordan fagenes metoder er blevet anvendt, og for hvorledes det faglige samspil har givet en indsigt, som fagene hver for sig ikke alene kunne give.
- En udvidet perspektivering eller en revideret konklusion på baggrund af evt. nyt stof
- En kobling til elementer fra studierapporten

Undervejs i din fremlæggelse kan du komme med forslag til emner i den efterfølgende dialog, fx konsekvenser, metodeproblemer, perspektiver.

I udarbejdelsen af talepapiret bør du samtidig overveje, hvordan og med hvilke hjælpemidler din præsentation skal finde sted. Du kan fx godt have et bilag med til din præsentation, men da du jo kun har ca. 10 min. til din præsentation, skal du overveje brugen af bilag meget nøje. Også brugen af it (Word, Excel og PPT) kan overvejes. Og overvej ligeledes, om du vinder noget ekstra ved at bruge it. Du skal ikke gøre det for at være "fancy". Såfremt du vælger at bruge it, skal du have dit produkt (en fil) med på en USB-nøgle, som kan læses på skolens maskiner.

SAMMENHÆNGEN MELLEM SYNOPSIS OG TALEPAPIR

Synopsis	Mdt. fremlæggelse med talepapir
problemformulering problemstillinger/underspørgsmål materiale, teori, metode	indledning problemformulering problemstillinger/underspørgsmål metode
delkonklusion på underspørgsmål 1	analyse*) af underspørgsmål 1 delkonklusion på underspørgsmål 1
evt. delkonkl. på underspørgsmål 2	evt. analyse*) af underspørgsmål 2 evt. delkonklusion på underspørgsmål 2
evt. delkonkl. på underspørgsmål 3	evt. analyse*) af underspørgsmål 3 evt. delkonklusion på underspørgsmål 3
konklusion	konklusion
litteraturliste kildehenvisninger	
perspektivering til studierapport	evt. bilag medbringes perspektivering ud til verden

Talepapir:

Skrives til en selv.
Medbringes til den mundtlige eksamen.
Er til eget brug, du kan evt. overveje at udlevere det til censor og eksaminator
Kan være stikordspræget.
Skal underbygge, at der gås i dybden med pointerne.

Synopsis:

Skrives til andre.
Afleveres til lærer og censor på forhånd.
Er formuleret i hele sætninger.
Angiver hovedpointerne.

*) eller forslag til hvordan man ville have grebet analysen an, hvis...

DIN TJEKLISTE TIL SYNOPSEN

1. Er der en titel på emnet, en overskrift?

Titlen er det emne, du har valgt at arbejde med inden for det overordnede udmeldte emnefelt. En titel / overskrift skal være kort og dækkende. Angiv også fagkombination.

2. Er der formuleret en klar problemformulering?

Problemformuleringen angiver dit fokus. Fokus kan f.eks. være et bestemt perspektiv, et forhold du finder grund til at udforske og undersøge, en synsvinkel eller en hypotese. Problemformuleringen fortæller læseren hvad du vil komme ind på i forbindelse med dit emne, og lægger op til hvordan du vil inddrage faglige begreber, metoder og teorier. Husk, at problemformuleringen skal udformes sådan, at læseren forventer en sammenfattende konklusion, herunder spørgsmål til videre undersøgelse. *Når du er færdig med din synopsis bør du derfor lægge din problemformulering og din konklusion ved siden af hinanden for at vurdere, om der er en klar sammenhæng mellem disse...*

3. Er der en præsentation af de væsentligste underspørgsmål (problemstillinger), der er arbejdet med?

Du skal opstille de underpunkter, du har beskæftiget dig med for at kunne besvare problemformuleringen. Det er vigtigt at vise, hvordan du kan redegøre, observere (inkl. måle og beregne), analysere og perspektivere.

4. Er der en oversigt over teori-, materiale/empiri- og metodevalg og begrundelserne?

Hvordan har du løst problemet: Hvilket materiale har du arbejdet med, og hvordan har du arbejdet med det? Dvs. hvilke metoder har du valgt at bruge, hvilke begreber har du brugt, hvilke teorier bygger du på? Begrund relevansen.

5. Er der delkonklusioner på arbejdet med de enkelte underspørgsmål / problemstillinger?

Delkonklusionen sammenfatter resultatet af arbejdet med det enkelte underspørgsmål.

6. Er der en samlet konklusion?

Et større afsnit, hvor du konkluderer sammenhængen mellem titel, problemformulering, delkonklusioner og metode. Altså hvad ville jeg gøre - og hvordan har jeg løst det. *Du kan med fordel lægge din problemformulering og din konklusion ved siden af hinanden for at vurdere, om der er en klar sammenhæng.* Er du undervejs stødt på noget, som undrer dig, modsætninger o.l. kan de evt. formuleres her til muligt videre arbejde. Husk på, at en opgave ikke kan løse alt - der vil altid være mulige nye spørgsmål.

7. Er der perspektiver til det, du i øvrigt har lært og arbejdet med?

Giv bud på perspektiveringer til din studierapport.

8. Er der en litteraturliste?

En litteraturliste er en samlet fortegnelse over bøger, links, henvisninger til internetmateriale, artikler, TV, interviews og øvrige materiale, der er benyttet til opgaven. Husk, at der stilles præcise krav til en litteraturliste (se evt. informationshæftet til SRP, hvis du vil have reglerne repeteret).

9. Er synopsisens omfang 3-5 sider?

Husk 3-5 sider er formelle krav, der skal overholdes

10. Har du husket "forklædet" til synopsis?

Når synopsis skal afleveres, skal du huske at montere "forklædet" (som indeholder fortrykt information om navn, klasse, fag, niveau, dato og skole).

OPSLAGSKASSER

Empiri – data, tekst, fænomener

Det humanistiske hovedområde:

De humanistiske fags *empiri* består af kulturprodukter i videste forstand fra nutid og fortid. Ud over tekster og andre symbolske produkter i forskellige kunstneriske og andre genrer omfatter de brugsting og begivenheder, der indgår i menneskers aktiviteter som historiske væsener og er udtryk for de måder, hvorpå mennesker giver omverdenen betydning og bearbejder historie og tradition i nutiden.

Det samfundsvidenskabelige hovedområde:

De samfundsvidenskabelige fags *empiri* består af de elementer og strukturer, der opbygger og udtrykker menneskeskabte fællesskabers organisation, funktion og relationer til det enkelte individ og til andre fællesskaber eller samfund, i samarbejde eller konflikt. Det drejer sig om overordnede og formelle fællesskaber som stater og internationale fællesskaber eller mere afgrænsede fællesskaber af privat, offentlig og halvoffentlig art som virksomheder og institutioner, og om uformelle fællesskaber som aldersgrupper eller interessebestemte netværk og halvformelle fællesskaber som familier.

Det naturvidenskabelige hovedområde:

De naturvidenskabelige fags *empiri* omfatter alle fænomener, der kan iagttages enten direkte med de menneskelige sanser eller gennem forsøgsapparat og eksperimentelle opstillinger.

Metoder

Det humanistiske hovedområde:

De humanistiske fags *teorier og metoder* er i første række knyttet til beskrivelse, analyse og fortolkning af kulturprodukter og deres frembringelse og af de betydninger, intentioner og værdimæssige konsekvenser, de indebærer. Derudover indgår der i mere begrænset omfang kvantitative metoder i forbindelse med kortlægning af udbredelse af vaner, kulturnormer og medieforbrug.

Det samfundsvidenskabelige hovedområde:

De samfundsvidenskabelige fags *metoder* består af kvalitative og kvantitative metoder, som sikrer en empirisk forankring af teorier om sociale, økonomiske og politiske forhold og sammenhænge.

De kvalitative metoder knytter sig til interview, deltagerstyrede undersøgelser og observationer, mens de kvantitative metoder knytter sig til statistiske og beskrivende undersøgelser. Begge grupper af metoder kan sigte både på samtidsanalyse og prognoser.

Det naturvidenskabelige hovedområde:

De naturvidenskabelige fags *metoder* forener hypotetisk-deduktive metoder, der bygger på matematikkens og andre formelle sprogs logik samt på tidligere observationer, og empirisk-induktive metoder med eksperimentet som udgangspunkt. "Trial and error"-metoder samt forskernes intuitive evner til at gøre opdagelser spiller også en betydelig rolle inden for både teknologisk udvikling og naturvidenskabelig forskning.

Naturvidenskaben involverer en helhed af observationer, dataindsamling og databehandling, beskrivelse, klassifikation og generalisering, som kan lede til teoridannelse og nye hypoteser.